

Plan mot diskriminering, trakasserier och kränkande behandling

Vallonskolan 2024

Inledning

Planen omfattar Vallonskolans främjande, förebyggande och åtgärdande arbete mot diskriminering, trakasserier och kränkande behandling under 2024, samt en utvärdering av föregående års plan.

Vision

Ingen elev ska utsättas för diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling med särskild hänsyn till lagstiftade diskrimineringsgrunder. Östhammars kommun ska ha en förskola och skola med högsta kvalitet där alla barn och elever ges möjlighet att utvecklas till sin fulla potential samt nå sina mål genom en inspirerande och trygg lärandemiljö. Vallonskolan avser att under 2024 konkretisera den kommunövergripande visionen i en grundsyn som ska genomsyra skolan. Vallonskolan har sedan tidigare tagit fram en gemensam elevsyn som finns gestaltad i bilaga 1.

Lagstiftning

Diskriminering och trakasserier regleras i Diskrimineringslagen (2008:567) och kränkande behandling i Skollagen (2010:800). Arbetet tar utgångspunkt i FN:s konvention om barnets rättigheter. Utrednings- och åtgärdsskyldighet föreligger för skolan vid kännedom eller påtalande av diskriminering och kränkande behandling. Om skolan inte vidtar skäliga åtgärder, brister i dokumentation eller om skolans plan inte lever upp till lagstiftningens krav, kan huvudman åläggas att betala skadestånd eller diskrimineringsersättning till utsatt elev.

Diskriminering

Diskriminering är enligt lagstiftning när skolan på osakliga grunder missgynnar eller negativt särbehandlar en elev kopplat till en eller flera diskrimineringsgrunder. Dessa grunder är kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning, könsöverskridande identitet eller uttryck och ålder.

Trakasserier

Trakasserier är uppträdanden som kränker en elevs värdighet. För att klassas som trakasserier skall uppträdandet ha samband med en eller flera diskrimineringsgrunder. Trakasserier kan vara fysiska, verbala, psykosociala eller ske via texter och bilder. Såväl elever som skolpersonal kan göra sig skyldiga till trakasserier.

Kränkande behandling

Kränkande behandling är i likhet med trakasserier, uppträdanden som kränker en elevs värdighet fysiskt, verbalt, psykosocialt eller genom texter och bilder. Skillnaden är att kränkande behandling inte kopplas till diskrimineringsgrunder. Såväl elever som skolpersonal kan göra sig skyldiga till kränkande behandling. Mobbning kan ses som en form av kränkande behandling, som innebär ett upprepat och systematiskt kränkande beteende mot en elev.

Barnkonventionen – svensk lag

Barnkonventionen ger en definition av vilka rättigheter som borde gälla för alla barn i världen. Sverige ratificerade Barnkonventionen 1990 och 1 januari 2020 blev Barnkonventionen lag. Detta innebär att Barnkonventionen tas in i den nationella lagstiftningen. Den får därmed samma rättsliga status som andra nationella lagar. Artiklar i Barnkonventionen som är speciellt viktiga i arbetet för att förebygga kränkande behandling och diskriminering är Artikel 2: Rätten att inte diskrimineras utifrån ras, hudfärg, kön, språk, religion, politiska eller annan åskådning, nationella, etniska eller sociala ursprung, egendom, funktionsnedsättning, börd eller ställning i livet.

Skolans arbete

Skolans arbete mot diskriminering, trakasserier och kränkande behandling kan beskrivas utifrån tre olika nivåer; främjande, förebyggande och åtgärdande insatser.

Främjande arbete

Det främjande arbetet riktas mot alla elever utan förekommen anledning, som en naturlig del i skolans verksamhet. Det arbetet ska genomföras av alla vuxna på skolan, i alla möten med eleverna. Skolans plan mot diskriminering, trakasserier och kränkande behandling presenteras på klassråd, till föräldrar via hemsida och Unikum, på arbetsplatsträffar och vid introduktion av nyanställd personal.

Förebyggande arbete

Det förebyggande arbetet görs i fyra steg.

1. Kartläggning/undersöka risker för diskriminering, trakasserier och kränkande behandling.
2. Nulägesanalys av orsakerna till riskerna.
3. Sätta upp mål och genomföra åtgärder för att förebygga diskriminering och främja lika rättigheter och möjligheter.
4. Följa upp och utvärdera arbetet i denna plan.

Åtgärdande arbete – Anmäla, utreda och åtgärda diskriminering och kränkande behandling.

Östhammars kommuns skolor följer kommunens handlingsplan vid upplevd diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling.

Vid misstanke eller påtalande av diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling föreligger en skyldighet att skyndsamt påbörja en utredning, utan krav på bevisbörda. I vår kommun används ett digitalt verktyg som heter KB process/Draftit för att rapportera och utreda kränkande behandling i förskolor och skolor.

Vårdnadshavare uppmanas att ta kontakt med skolan vid misstanke om att någon av skolans elever blivit utsatt. Samtliga vuxna på skolan har ett ansvar för att arbeta mot diskriminering,

trakasserier och kränkande behandling. Elevhälsan har en viktig roll som stödande och vägledande i det arbetet.

Ansvar och delaktighet

Elever

Elevernas deltagande i det förebyggande arbetet är viktigt och delaktighet, i enlighet med ålder, ska ingå i likabehandlingsarbetet. Elevrådet diskuterar löpande värdegrundsfrågor och träffas stadiervis var tredje vecka.

Samtliga klasser genomför trygghetsenkäten och elevrådet tittar på resultaten och bidrar med åsikter om vad de tycker är viktigt i arbetet framåt. De yngre klasserna arbetar också med trygghetskartor där eleverna markerar områden på skolan som de tycker känns otrygga.

Skolpersonal

Skolans personal arbetar i arbetsgrupper med värdegrundsfrågor och schemabrytande aktiviteter. Utifrån den information som vi får i den sammanställda trygghetsenkäten väljer personalen ut prioriterade områden att jobba vidare med på skolan.

Skolans personal arbetar också främjande och förebyggande som rastvärdar, lunchvärdar och bussvärdar. Personalen på skolan gör sig tillgängliga bland elever i korridorer och arbetsrummen är placerade vid elevernas uppehållsrum så det alltid finns vuxna i närheten som man kan be om hjälp. Våra elevcoacher finns i kafeteria, korridorer och uppehållsrum.

Mentor

Mentorer tar ett extra ansvar för sina mentorselevers mående och har vid behov en tät kontakt med vårdnadshavare. Inför skolstarten rekommenderas mentorerna att ringa hem till vårdnadshavarna för att hälsa välkomna tillbaka till ett nytt läsår och för att höra efter om det fanns något som de behövde känna till och ta särskild hänsyn till när eleverna kom tillbaka till skolan.

Mentorerna ansvarar för värdegrundsarbete på mentorstid. Det kan t.ex. vara att gå igenom planen mot diskriminering och kränkande behandling, arbeta med ordningsreglerna eller arbete kopplat till ett fokusområde i årshjulet. Mentorerna ansvarar också för att följa upp sina mentorselevers närvaro tillsammans med elevhälsoteamet.

Elevhälsan

Elevhälsan arbetar främjande och förebyggande och samverkar med elever, vårdnadshavare och övrig personal. Vi ser kontinuerligt över elevers frånvaro tillsammans med mentorerna, utreder samt följer upp orsaker till denna. Elevhälsans professioner arbetar medvetet för att utveckla och upprätthålla gott samarbete med vårdnadshavare. Inför uppstart av nytt läsår träffar vi elever och vårdnadshavare som gynnades av förförståelse och samsyn kring skolsituationen. Elevhälsans personal arbetar aktivt för att göra sig tillgängliga för eleverna på skolan, med syfte att öka elevernas tillit till vuxna samt att vara ett psykosocialt stöd för eleverna under skoltid.

Skolledning

Skolledning gör lektionsbesök och rör sig i elevutrymmen för att skapa sig en bild av hur eleverna på skolan har det. Skolledningen leder arbetet och är en del av elevhälsoteamet. Skolledningen styr arbetsgruppernas arbete och träffar också elevrådsrepresentanterna kontinuerligt och samarbetar med dessa. Rektor fattar beslut om när kränkningar ska utredas och delegerar uppdraget till personal på skolan. Skolledningen tar sedan del av statistik och kan se var kränkningar oftast sker och vilken typ av kränkningar det är. Utifrån den informationen kan skolledning förstärka med vuxna där behovet är störst.

Kartläggning och nulägesanalys

I arbetet med kartläggning och nulägesanalys har skolan genomfört en enkät om trygghet och trivsel som eleverna svarat anonymt på. Personalen har involverats genom arbetslagsdiskussioner där enkätsvaren har analyserats. Utöver detta träffas personal och diskuterar nuläget i arbetslagen utifrån de elevsamtal och observationer som görs i det dagliga arbetet. Elevrådet tar del av resultaten och elevhälsoteamet gör en mer djuplodande analys av enkätsvaren. Utifrån sammanställningen av enkäten väljs prioriterade förbättringsområden ut och mål och aktiviteter sätt upp för vårt fortsatta arbete.

Skolgården är en utmaning när det kommer till att få en översikt. Man måste som rastvärd röra sig runt huset och det skulle behövas fler vuxna ute än vad vi lyckas bemanna med. Det finns en brist på respekt för den lekturstuning som finns att låna i rastboden. Många saker går sönder eller försvinner/återlämnas inte. Runt king-planerna och multiarenan uppstår en del konflikter, vilket är en bild som bekräftas av eleverna på mellanstadiet genom de trygghetskartor som de har fyllt i. Det har åtgärdats med tillfällig uppdelning av tjejer och killar samt tydligare skriftliga king-regler. Vid multiarenan har olika årskurser olika dagar och vuxna sköter lagindelning. Styrda rastaktiviteter har provats tidigare men med blygsamt utfall.

Kiosk och uppehållsrum har öppet vissa tider och är ett uppskattat inslag i rastmiljön för högstadiet. Vi ser dock att uppehållsrummet används mest av vissa elevgrupper och företrädevis killar. Vi kan också notera en brist på respekt för ordningsreglerna i rastmiljön. Det gäller både hanterandet av möbler, nedskräpning samt ett språk mot varandra som är nedsättande.

Sporthallen är ännu en utmaning som kvarstår ur en trygghetssynpunkt. Vi är nu fyra skolor som utnyttjar den dagtid. Elever från lågstadiet till gymnasiet har sin idrott där. Det är minimalt med tid mellan lektionerna och stora och små elever möts i omklädningsrummen. Omklädningsrummen delas även med allmänheten. Lärarna som då också har kort tid för förberedelser innan lektionen hinner inte med att finnas som vuxna i omklädningsrummen och risk finns för kränkningar. Få elever duschar efter idrotten. Vi har tidigare försökt få hjälp med att sätta upp draperier eller skiljeväggar i duschrummen och in mot hallen för att trygga eleverna, eftersom vi sett även i tidigare enkäter att detta är ett problem. Eftersom skolan hyr lokalerna så styr vi inte över detta. Vi har påtalat behovet men inte fått gehör för våra önskemål. Ärendet kvarstår som ett stort behov.

Elevernas åsikter och tankar

Total svarsfrekvens för trygghetsenkäterna 2024 på skolan åk 4-9 är 83%.

88% av eleverna uppger att de helt och hållet eller till stor del känner sig trygga i skolan (pojkar 92% och flickor 81%). 3% känner sig inte alls trygga. De platser på skolan som eleverna upplever sig minst trygga på är toaletter och korridorer/rastutrymmen, klassrummen, omklädningsrum och duschar i idrottshallen.

76% upplever att de sällan eller aldrig blir illa behandlad av andra elever (pojkar 82% och flickor 68%). 7% upplever att de ofta eller alltid blir illa behandlade (pojkar 5% och flickor 8%). Det vanligaste är att känna sig illa behandlad verbalt eller fysiskt.

Vad gäller att bli illa behandlad av lärare eller annan vuxen på skolan så uppger 3% att det händer ofta eller alltid (pojkar 4% och flickor 1%). Det handlar om att de inte har upplevt sig sedda eller lyssnade på av vuxna samt även att bli tillsagd. 75% av eleverna känner att de alltid eller ofta haren vuxen på skolan som de känner sig trygga med och kan vända sig till (pojkar 81% och flickor 68%).

På frågan om arbetsro i klassrummet svarar 43% att det alltid eller ofta är arbetsro (pojkar 52% och flickor 30%). Den siffran betyder att det är mer än hälften av eleverna som upplever att det inte är arbetsro.

Elevernas egna förslag på vad som skulle förbättra trygghet och trivsel på skolan är följande:

- Fler soffor och ställen att sitta
- Bättre mat
- Att kiosktiderna stämmer/hålls
- Fler bollar i rastboden
- Ny klätterställning

De trygghetskartor som åk 4-6 har fyllt i visar en viss otrygghet kopplat till multi och den stora kingplanen. Det framgår även att röd korridor (2 klasser åk 6 + 1 klass åk 5) är mer otrygg än gul korridor (2 klasser åk 4 + 1 klass åk 5). Röd korridor har även ett extra rastutrymme i sin korridor. Det finns även ett pingisbord som delvis upptar en passage från mellanstadiet till högstadiet som kan upplevas trång och därmed olustig.

Mål och uppföljning

Målen tas fram utifrån kartläggningar och den nulägesanalys som gjorts.

Uppföljning av planens mål sker årligen och utifrån denna upprättas en ny plan. Ansvarig för detta är skolans rektor.

Uppföljning av prioriterade mål 2023

Mål 1

Trevliga, fina lokaler där man kan trivas samt minskade kostnader för skadegörelse.

Åtgärder

- Vuxna i korridorerna – förstärkning av en coach vt 23
- Städ-jourveckor i korridorerna
- Upprättande av ett uppehållsrum
- Delaktighet av elever i utformandet av uppehållsytor
- Samarbete med konstnärer (Gimo Arts)
- Upprättad handlingsplan

Utfall

Samtliga åtgärder är utförda. Städ-jourveckor dock enbart under vårterminen. Handlingsplanen är reviderad och gäller även kommande år.

Mål 2

**Mer av lektionstiden går till undervisning och lärande
Trygga klassrum**

Åtgärder

- Arbete med de nya ordningsreglerna på mentorstid
- Fokusveckor kopplade till ordningsreglerna läggs in i årshjul för mentorstid
- Formsenkät till elever om studiero genomförs igen i vår för att kunna jämföra med den som gjordes i december
- Tydliggörande på schema med färger rött, gult och grönt i utvalda klasser
- Tillsammans-arbete kring klasser med mer utmaningar (åk 8 och 4)
- Upprättad handlingsplan

Utfall

Ordningsreglerna är reviderade och genomgångna. Enligt trygghetsenkäten känner 88% till ordningsreglerna. Följsamheten är dock fortsatt ett problem. Årshjul för mentorstiden har arbetats med av skolans elevcoacher. Det har dock inte blivit i form av ett årshjul utan en bank med underlag för mentorerna att använda sig av på mentorstiden. Studieroenkäten samt tydliggörandet av schemat med färger har inte heller genererat någon större effekt. Studieron är fortsatt låg. Tillsammans-arbetet med konsulten skulle ha inneburit ett arbete riktat mot personalen som ett handledande stöd. Utfallet blev dock ett individriktat arbete på elever.

Mål 3

**Lägre ljudnivå i matsalen
Fler elever som äter lunch i matsalen**

Åtgärder

- Klasslärare på mellanstadiet vill äta oftare med sin klass
- Fasta platser vid borden på mellanstadiet
- Fler vuxna som äter pedagogiskt vid kritiska tider
- Kontinuerligt tydliggöra uppdraget kring pedagogisk lunch och att man då ansvarar för att samtala med elever och bryta negativa beteenden

Utfall

Åtgärderna är i huvudsak genomförda. Enligt trygghetsenkäten är matsalen inte någon särskilt otrygg plats. Fortfarande är det dock flera elever som klagar på maten och som har ett negativt beteende i matsalen.

Mål 4

En skiljevägg bakom dörren in till sporthallen och duschdraperier i duschrummet.

Åtgärder

- Vi behöver följa upp vad som händer med vår förfrågan till servicrådet
- Elevrådet kan göra en skrivelse till BUN
- Elevskyddsombudet kopplas in

Utfall

Frågan om skiljevägg och duschdraperier har aktualiserats på nytt och nu tillsammans med Vretaskolan och Bruksgymnasiet som använder samma yta. Det saknas elevskyddsombud på skolan och elevrådet har haft svårt både med representanter och mötestider.

Mål 5

Vi vill att alla elever ska känna att det finns någon eller några vuxna som man har förtroende för på skolan och att fler ska uppleva att de har goda relationer till vuxna på skolan.

Åtgärder

- Samarbete mellan elevrådet och skolans elevhälsoteam
- Fortbildning – ledarskap i klassrummet
- Samtal om relationsskapande i kollegiet och med eleverna

Utfall

Samarbete mellan elevrådet och elevhälsan har inte kommit till stånd. Fortbildning är genomförd och även samtal om relationsskapande. Detta behöver dock fortgå och intensifieras.

Prioriterade mål 2024

Nuläge/behov	Mål	Aktiviteter	Ansvar	Uppföljning
Elever och vuxna upplever bristande studiero och i viss mån även trygghet i klassrummen	Trygga klassrum med god studiero	Prata om ordningsreglerna kontinuerligt på mentorstiden Visa ut elever som stör ordningen vid upprepade tillfällen Följa lektionsstrukturen från Lyckas tillsammans	Mentorer Undervisande lärare Undervisande lärare	Maj och dec Maj och dec Maj och dec
Eleverna upplever otrygghet i omklädningsrum och duschrum	Trygga omklädningsrum och duschrum	Delta i möten tillsammans med hyresvärd och andra skolor som nyttjar lokalerna	Rektor	Maj och dec
Eleverna har låg tilltro till vuxna och en del av eleverna har ingen vuxen att vända sig till	Förtroendefulla relationer mellan elever och vuxna på skolan	Fokusgrupper med elever för ökad förståelse för enkätresultatet Fortsatt relationsutvecklande arbete med pedagogerna	Elevhälsan Rektor och elevhälsan	Maj Maj och dec
Eleverna upplever brister i flera rastutrymmen, både inomhus och utomhus	Goda rastmiljöer	Se över möblering i rastmiljön inomhus Åldersblandade korridorer Diskutera eventuell fadderverksamhet Skolledning deltar på elevråd Diskutera elevmedverkan i fiket och rastboden Förebyggande konflikthantering Bildstöd i allmänna utrymmen	Elevcoacher Rektor Rektor Rektor Elevcoacher Mentorer Rektor	Maj Dec Maj Maj Maj Maj och dec Maj